

Dr. Vinko Žganec

Dr Vinko Žganec, nestor hrvatske etnomuzikologije, navršio je 85-godišnjicu života. Kao sin pitomog, zelenog Međimurja svoj znanstveni interes posvetio je prvenstveno glazbenom blagu svog zavičajca. Ukazivanje na ljepote međimurske narodne popijevke u godinama prvog svjetskog rata imalo je ne samo glazbeno-znanstveno već i političko-nacionalno obilježje. — Hrvatsko zagorje drugo je područje kojem je dr Žganec posvetio također velik dio svoga rada. Uz ta dva glavna područja Međimurje i Hrvatsko zagorje — u njegovom istraživačkom radu zastupani su i Bačka, Baranja, Podravina, Pokuplje, Hrvatsko primorje, Istra, Dalmacija, Gradišće i dr. Broj narodnih popijevaka što ih je dr Žganec zapisao i proučio zaista je imponozantan: iznosi više od 15 000. Od osobite je važnosti i činjenica što su zabilježene popijevke klasificirane po posebnom sistemu s obzirom na njihovu tonalnu, metro-ritamsku i formalnu strukturu.

Ne samo kao znanstvenik već i kao umjetnik-stvaralac pojavljuje se dr Žganec u ukusnim obradbama narodnih napjeva. Njegove harmonizacije, organski srasle s napjevima, skladno dopunjuju ugođaj popijevaka. Mnogi naši pjevački zborovi — profesionalni i amaterski — često na svom rasporedu imaju poneku od Žgančevih obradi međimurskih popijevaka.

Kroz dugi niz godina bio je suradnik časopisa »Sv. Cecilije« u kojoj je objavio mnoge svoje radove.

Treba istaknuti i bogatu Žgančevu djelatnost u organizacionom smislu na području etnomuzikologije (upravitelj Instituta za narodnu umjetnost u Zagrebu, predsjednik Jugoslavenskog komiteta međunarodnog savjeta za muzički folklor, član izvršnog odbora International Folk Music Council).

Kada mu je pred nekoliko godina bila dodijeljena nagrada AVNOJ-a kao priznanje za njegovo životno djelo, u obrazloženju nagrade izneseno je kako je njegov rad predstavljao ohrabrenje skladateljima koji su u svom stvaranju prodirali prema biti narodnog melosa.

Za 85. obljetnicu naše iskrene čestitke!

Nikša Njirić

Zlatko Grgošević

»Došli so orači pred zorjo, zorali so rožu rožmarin ...« Taj stavak, predivni biser naše glazbene literature, pod naslovom »Pjesma orača« već odavno kao samostalna cjelina odzvanja koncertnim prostorima. Međutim, njegova nam ljepota na jedan posve nenametljiv način neprestano poručuje kako bi već bilo vrijeme da i nove generacije ljubitelja glazbe čuju cijeli narodni obred »Žetva«, kojim se Grgošević na još jedan način trajno upisao u povijest naše glazbene kulture. To je naime prvi primjer da je u našoj umjetničkoj glazbi cjelovito obrađen neki narodni obred (praižvedba 1924). Njegov utjecaj očitovao se u činjenici da su kasnije i drugi naši skladatelji počeli stvarati slična djela.

Iste je godine, samo nešto ranije, u Glazbenom zavodu održan koncert »Naša pučka lirika«. Pjevala je Maja Strozzi. Vidno mjesto među izvedenim djelima imala je Grgoševićeva zbirka popijevaka »Kajkavska lirika«.

Već ti podaci iz onog vremena upućuju na to da se tada mladi skladatelj — učenik Berse, Dugana, Lhotke, Dobronića i neko vrijeme Ducasa — u svojem stvaralaštvu uputio jasno zacrtanim pravcem. Tu je činjenicu i sam formulirao ovako:

»Moje se muzičko stvaralaštvo temelji na regionalnim muzičkim obilježjima Hrvatskog Zagorja. Međutim, nikada nisam kopirao postojeće narodne popijevke, već sam uzevši narodni tekst stvarao izvornu vlastitu muziku blisku narodnoj.«

Postepeno nastaju nova djela. Spomenimo samo neka: ciklus solističkih popijevaka »Od kolijevke do motike«, zatim remek-djelo naše a cappella glazbe, narodni obred »Okolo žnjačkog venca«, »Koledarska«, »Tužbalica«, klavirska »Suita u E-duru«, »Dvije igre« i »Klasična suita« za orkestar, »Suita rustica in Mi« (nastala preradbom klavirske suite), »Jurjevske« za basistu i orkestar, itd.

Grgošević još piše tekst i scenarij za prvi balet Frana Lhotke »Đavo i njegov šergt«, bavi se kazališnom glazbenom kritikom, objavljuje članke s temama iz različitih glazbenih područja, zajedno Pavlom Markovcem osniva časopis »Muzička revija«, raspravlja o problemima glazbenog poučavanja, piše u »Sv. Ceciliji«. U nastavničkom radu bio je posebno savjestan. No, postepeno interes za probleme muzičke pedagogije postaje toliko dominantan u njegovu radu, da sve više zapušta komponiranje. Nastaju mnogi priručnici za solfeggio i odgoj sluha, harmoniju i elemente muzičkih oblika. Nažalost neka od glavnih pedagoško-teoretskih djela još su uvijek u rukopisu.

Od srca čestitamo 75. obljetnicu života. c.